

ERDÉSZETI MEGFIGYELÉSEK

Az erdészeti megfigyelések a kialakult gyakorlatnak megfelelően kiterjedtek a faállományok fatermésének, kiválasztott faegyedek kerületnövekedésének a mérésére, valamint a fák egészségi állapotának a megfigyelésére.

A Megállapodásnak megfelelően a Jelentés tartalmazza a 2005/2006. hidrológiai évben mért és megfigyelt adatokat a kölesönösen egyeztetett formátumban.

A Jelentés tartalmazza a megfigyelési helyek térképét a földrajzi koordinátáit és azonosító adatait.

Meteorológiai viszonyok

A 2006-os évre vonatkozó abiotikus tényezők hatásainak összegzése, amely alapvetően befolyásolja az erdei életközösségek fejlődését, az alábbiakban foglalható össze.

2006-ban a kései tavasz késleltette a vegetációs periódus kezdetét. A kora tavaszi időszakban a csapadék eloszlása eltért a sokéves átlagtól, több csapadék hullott. A késő nyári időszak ellenben csapadékban szegény volt. A csapadék eloszlása a vegetációs időszakban összességében kedvező volt: 18% többlet jelentkezett az átlaghoz képest.

- A hőmérséklet tekintetében a 2006-os év hűvösebb volt az átlagosnál. Az utóbbi 10 év átlagában ez különösen igaz. Különösen hűvös volt február, március és augusztus hónapokban, 2-3 fokkal volt hidegebb, mint az átlag.
- A hidrológiai viszonyok is kedvezően alakultak 2006-ban. A területet 3 elöntés érte (március-április, június és augusztus). Mindez kedvező talajnedvességi állapotokat teremtett.
- Összefoglalva azt mondhatjuk, hogy a 2006-os évben a csapadék és a hőmérsékleti viszonyok tekintetében kedvezően alakult a helyzet a fás növények fejlődésének szempontjából. Egyedül a hűvös tavasz késleltette csak a növekedési periódus kezdetét.

Az erdők monitoringja a magyar oldalon 2006-ban is folytatódott. Az adatcserében szereplő területek listáját a Jelentés tartalmazza. Egy kivétellel (Ásványráró 45A) mindegyik megfigyelési pont a hullámtérben található. Az erdők monitoringja a 2006-os évben a következő elemeket tartalmazta: 1. fatermési vizsgálatok (élőfakészlet, növedék, mortalitás). 2. Kerületnövekedés mérések egyedi fákon. 3. Faegészségügyi megfigyelések.

A 2006-os és a megelőző évek fatermési megfigyelései alapján elmondható, hogy a Duna elterelése révén megváltozott vízháztartási viszonyok az összes erdőterületet érintették, azonban a hatás mértéke erősen összefügg az erdőállomány jellemzőivel. Az idősebb és középkorú nyár állományok ("I-214" és "Pannonia") kiemelkedő fatermőképességgel és jó termőhelyen – amely alatt a kedvező talajviszonyokat kell érteni –, kevésbé érintettek. Vannak azonban súlyosan érintett területek. A súlyosan érintett területek főként fehérfűz

fafajú állományok, vagy olyan fiatal és öreg nemesnyár állományok amelyek kedvezőtlen talajtulajdonságú termőhelyeken állnak.

A nyár állományok esetében a korábbi évek adatainak elemzése során kimutattuk, hogy a jobb növekedésű, újabb fajták alkalmazása ellenére a területek fatermesztési potenciálja csökkent. Az adatok alapján mintegy 8%-os visszaesés tapasztalható az összfatermés értékében. Ennek oka a korábbra tolódott növedék kulminációs pont utáni nagyobb mértékű folyónövedék csökkenés, mint az a korábbi időszakokban jellemző volt.

A térség fafajösszetételét a monitoring területek adatai alapján vizsgálva a következő megállapításokat tettük: A faállományok összetétele megváltozott. Több fafaj és változatos részarányal szerepel a palettán, mint 20 évvel ezelőtt. Korábban szinte kizárólag a nyárok, a fűzek és egyéb vízigényes fajok adták a faállományok gerincét (éger, kocsányos tölgy, kőris). Mára fafajszerkezet megváltozott: A nemes nyárok aránya jelentősen csökkent, ezzel együtt több új fajta került termesztésre. Az őshonos keménylombosok aránya nem változott, ellenben a hazai nyárok terjedése figyelhető meg. Megjelent az amerikai kőris, kimutatható az akác jelenléte az faállományokban.

A kerületnövekedés mértéke a vizsgált nyárklónok esetében 2006-ban sem tért el jelentősen a korábbi évek mértékétől. A kedvező időjárási feltételek a csapadék és az elöntések gyakorisága vonatkozásában nem jelentkeztek a növekedésben. A kora tavaszi hűvös időjárás hatása kimutatható a növekedésben. A növekedési időszak a teljes vegetációs periódust átfogta.

Az egészségi állapot megfigyelések során a faállományok általában kedvező képet mutattak. Az augusztusi szélvihar lokálisan jelentős károkat okozott az állományokban, ezek kiterjedése azonban nem volt jelentős.

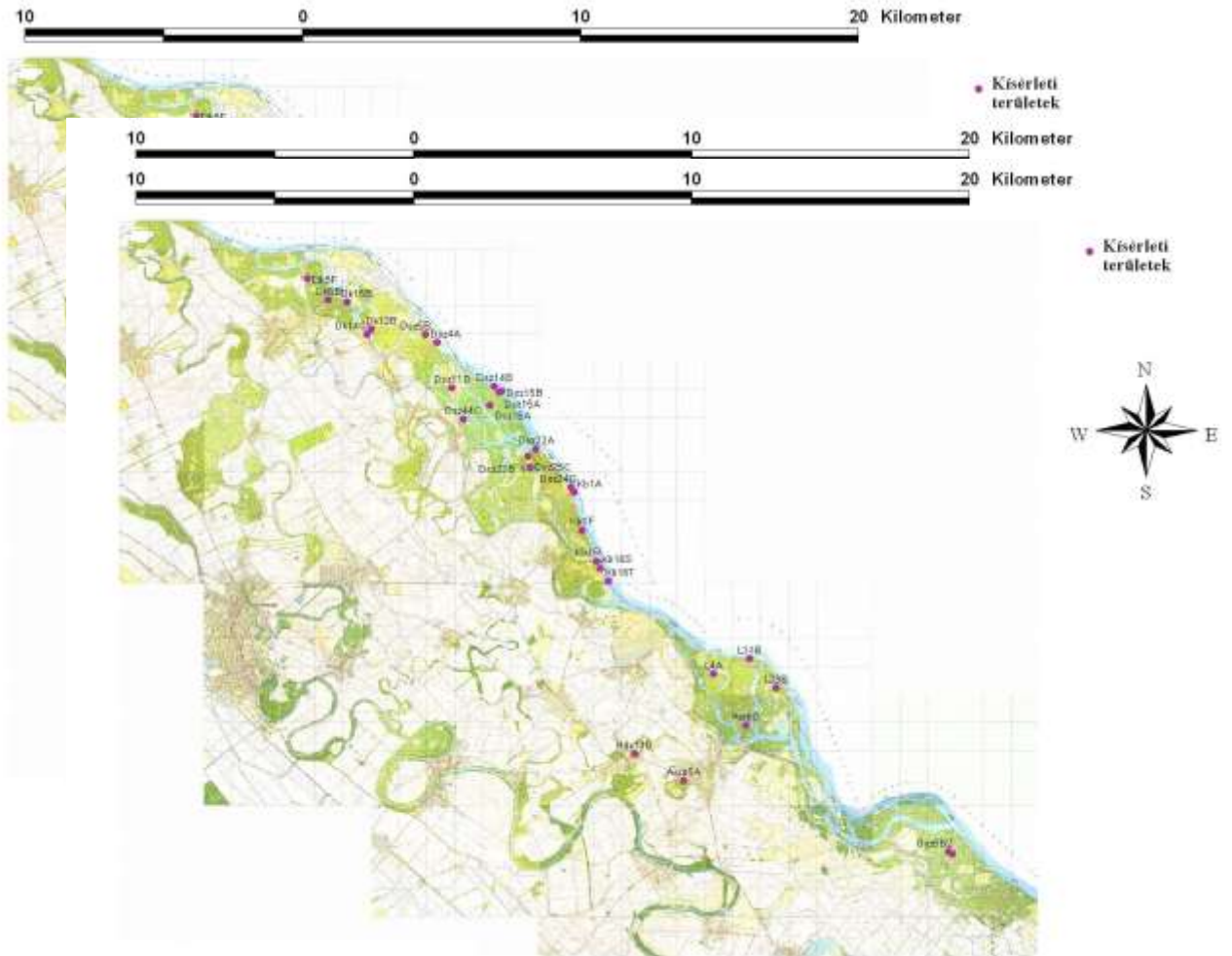
E R D É S Z E T

Megfigyelő helyek és azok faállományainak főbb adatai

Helyszín	Fafajok	Koordináták		Kezdő év	Kor
		EOV-Y	EOV-X		
Ásványráró 45A	Kőris elegyes tölgyes	533125	276895	1986	70
Dunakiliti 15B	”Pannonia”-nyár	521113	294025	1997	18
Dunakiliti 5F	„I-58/57”-nyár	519803	294879	2002	17
Dunasziget 22A	”Pannonia”-nyár	527845	288769	1997	17
Dunasziget 22B1	Elegyes tölgyes	527596	288606	1986	50
Dunasziget 25C	”Pannonia”-nyár	527671	288019	1996	16
Dunasziget 4A	”Pannonia”-nyár	524272	292591	1997	15
Dunasziget 5B	”Pannonia”-nyár	523973	292920	2002	9
Győrzámoly 6A	Óriás nyár	542773	274334	1987	25
Győrzámoly 6B2	”Pannonia”-nyár	542771	274356	2000	9
Kisbodak 15I	”KORNIK”-nyár	530020	284846	1999	10
Kisbodak 16T	Fehérfűz	530366	284175	1998	33
Kisbodak 1A	”Pannonia”-nyár	529133	287259	1999	12
Lipót 11B	„I-58/57”-nyár	535518	281260	2000	17

ÁTNÉZETES HELYSZÍNRAJZ

Erdészeti megfigyelőhelyek

ERDÉSZETI MEGFIGYELÉSEK

Az adatbázis szerkezete

I. Faállományok fatermési adatai

A. Általános adatok

AZONOSÍTÓ: A parcella erdészeti azonosítója: község, tag, erdőrészlet. Alatta a monitoring parcella sorszáma a kitűzés sorrendjében / az aktuális felvétel sorszáma.

KÚTSZÁM: Amennyiben található az adott erdőrészlet közelében azonosítható talajvízkút, úgy annak a sorszáma, egyébként üres.

FAJ: az állomány fafajainak kódjai (a kódjegyzék a 2. sz. mellékletben található).

FELVÉTEL IDEJE: a mérés időpontja: az évszám utolsó két számjegye és a hónap sorszáma.

KOR: az állomány átlagkora az utolsó tenyészidőszak végén (év)

B. A főállomány állományszerkezeti adatai

FŐÁLLOMÁNY Dg: főállomány átlagátmérője (cm): a főállomány fájának körlapösszegéből (Főállomány G) és darabszámából (Főállomány N) visszaszámított átmérő = $(\text{Főállomány G} \cdot 4 / \text{Főállomány N} / \text{PI})^{1/2} \cdot 100$.

FŐÁLLOMÁNY Hg: a főállomány átlagmagassága (m): a fák átlagmagasságának körlappal súlyozott átlaga.

FŐÁLLOMÁNY N: a fák hektáronkénti darabszáma (db/ha).

FŐÁLLOMÁNY G: körlapösszeg: az egyes fák átmérőjéből számított keresztmetszet-területek összege (m^2/ha): $\text{Főállomány G} = \text{Főállomány D}^2 \cdot \text{PI} / 4$.

FŐÁLLOMÁNY V: a hektáronkénti fatérfogat (m^3/ha). Ez a faegyedenkénti fatérfogatok összege (ÉLŐFAKÉSZLET). A faegyedenkénti fatérfogatot a Király-féle fatérfogat-függvénnyel számítottuk, amelyben az átmérő és a famagasság a független változók. A függvényben szereplő paraméterek ($P_0 \dots P_4$) fafajonként eltérőek. A képlet az alábbi formájú:

$$V = D^2 \cdot (H^{(P_0+1)} \cdot (P_1 \cdot D \cdot H + P_2 \cdot D + P_3 \cdot H + P_4) / (((H-1.3)^{P_0}) \cdot 10^8)).$$

C. A mellék- és egészállomány állományszerkezeti adatai

A mellékállományra és az egészállományra is a főállomány adataival egybevető adatokat adunk meg a fejlécben jelezve, hogy melyik állományrészről van szó. A főállománytól eltérő adatok magyarázata következő:

MELLÉKÁLLOMÁNY ΣV: a mellékállományok göngyöltett mennyisége, ami a megfigyelés kezdete óta eltávolításra került.

D. Fatermési adatok

ÖSSZFATERMÉS SZÁRADÉK NÉLKÜL Z_{átlag}: átlagos fatermés növekedés ($m^3/ha/év$): (ÖSSZFATERMÉS SZÁRADÉK NÉLKÜL V/KOR).

ÖSSZFATERMÉS SZÁRADÉK NÉLKÜL Z_{folyó}: éves folyónövedék ($m^3/ha/év$):
ÖSSZFATERMÉS SZÁRADÉK NÉLKÜL V_{ez} évi – ÖSSZFATERMÉS SZÁRADÉK NÉLKÜL $V_{előző}$ évi

ÖSSZFATERMÉS SZÁRADÉK NÉLKÜL V: fatermés (összfatermés, m^3/ha): a területen a mérés időpontjáig megtermelődött összes famennyiség: EGÉSZÁLLOMÁNY V + MELLÉKÁLLOMÁNY ΣV -k összege. (Amennyiben egy faállományban a megfigyelések azután kezdődtek, hogy a faállományban már történtek gyérítések - vagyis egyes fák mesterséges eltávolítása erdőnevelési céllal -, akkor az összfatermés természetesen csak a megfigyelés időpontja után keletkezett faanyag mennyiségét mutatja.)

ÖSSZFATERMÉS SZÁRADÉKKAL V: a képződött száradék is figyelembe vételre kerül.

ÖSSZFATERMÉS SZÁRADÉKKAL Z_{folyó}: a fatermés éves változása ($m^3/ha/év$):
ÖSSZFATERMÉS SZÁRADÉKKAL V_{ez} évi – ÖSSZFATERMÉS SZÁRADÉKKAL $V_{előző}$ évi

ID: az egészállomány átlagátmérőjének változása az előző évi főállomány átlagátmérőjéhez képest (cm): DE_{ez} évi - $DF_{előző}$ évi

IH: az egészállomány átlagmagasságának változása az előző évi főállomány átlagmagasságához képest (m): HE_{ez} évi - $HF_{előző}$ évi

IG: az egészállomány körlapösszegének változása az előző évi főállomány körlapösszegéhez képest ($m^2/ha/év$): GE_{ez} évi - $GF_{előző}$ évi

(Megjegyzés: a képletek csak akkor alkalmazhatók ebben a formájukban, ha minden évben történik adatfelvétel.)

II. Kerületnövedék adatok

AZONKOD: A vízügyi hatóságok vagy az ERTI által létesített, a parcellában vagy annak közelében lévő talajvízmérő kút jele.

AZONMEGN: a parcella erdészeti azonosítója: község, tag, erdőrészlet.

MERID: a mérés időpontja: az évszám utolsó két számjegye és a hónap sorszáma.

FA1...FA14: kerületnövedék a fa sorszáma szerint az előző mérési idő óta (mm).

Területenként a legelső rekordban a FA1...FA14 helyén az egyes fák azonosító sorszáma, a második rekordban pedig fafájának kódja van (ld. kódjegyzék). E két sorban a MERID=SSZ, ill. FAJ.2.

A fafaj kódok magyarázata

I-214	- I-214 nyár
ONY	- óriás nyár
KONY	- korai nyár
OP	- OP-229 nyár
PAN	- Pannónia nyár
KOP	- Kopecky nyár
KOL	- Koltay nyár
BL	- BL nyár
SZNY	- szürke nyár
FNY	- fehér nyár
FTNY	- fekete nyár
FÜ	- fehér fűz
MÉ	- mézgás éger
HÉ	- hamvas éger
KST	- kocsányos tölgy
AMK	- amerikai kóris
MK	- magas kóris
A	- akác
EK, EKL	- egyéb kemény (kóris, szil, juhar)
EF	- erdeifenyő
FF	- feketefenyő
H-328	- H-328 nyár
I-45	- I-45/51 nyár
H-528	- H-528 nyár
DEL	- Populus deltoides nyárklón
Össz	- Összesen (minden fafaj együtt)

III. Talajvíz-mélység adatok

AZONKOD: A vízügyi hatóságok vagy az ERTI által létesített, a parcellában vagy annak közelében lévő talajvízmérő kút jele.

AZONMEGN: a parcella erdészeti azonosítója: község, tag, erdőrészlet.

MERID: a mérés időpontja: az évszám utolsó két számjegye és a hónap sorszáma.

TVIZ: a talajvíz mélysége a felszíntől (cm).